

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

MART 2015

Sayı 23

EBSO EKONOMİ BÜLTENİ

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Küresel ekonomi gündeminde Dolar'ın değer kazanması ve petrol fiyatlarındaki dalgalanmanın seyrine ilişkin tartışmalar devam etmektedir.

24 Şubat'ta Brent Petrol fiyatında 62 Dolar düzeyine kadar yükseliş görülmesi, enerji piyasasında toparlanma algısı yaratmıştır. Ancak Mart ayı başı itibariyle, ABD'nin rekor düzeye ulaştığı belirtilen petrolü stoklamakta zorluk yaşayacağı yönündeki spekülasyonlar düşüş eğilimini tekrar başlatmış ve fiyatlar tekrar gerilemiştir.

Dolar, küresel ölçekte değer kazanmaya devam etmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülke para birimlerinin yüksek düzeyde değer kaybı yaşadıkları dikkat çekmektedir. Dolar'ın değer kazanması FED'in faiz artırımına ilişkin beklentileri güçlendirmektedir.

IMF tarafından, ABD'de ve İngiltere'de parlak bir toparlanma olduğu, Euro Bölgesi ve Japonya'da ise büyümenin oldukça yavaş kaldığı belirtilmiştir. Bu bağlamda gelecek dönemlerde, küresel ölçekte ekonomik büyümenin belirleyicileri Euro Bölgesi ve Japonya'nın durumu olacaktır.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch tarafından gelişmiş ekonomilerdeki toparlanmanın etkisiyle küresel ekonominin 2015 yılında %2,7, 2016 yılında ise %3,0 oranında büyüyeceği öngörülmüştür.

Küresel imalat PMI değeri Şubat ayında çok az bir yükselme göstererek 52,0 düzeyinde gerçekleşmiştir.

ABD

ABD ekonomisine ilişkin gündemdeki en yoğun tartışma FED'in faiz artırım kararına ilişkin öngörüler olmuştur. FED, Mart ayı içerisinde gerçekleştirdiği son toplantıda, faiz artırımında "sabırlı" ifadesi yerine, "makul güven" ifadesi kullanılmıştır. Bu bağlamda, FED'in faiz artırımı için enflasyonun hedeflenen biçimde %2 düzeyine yükseleceğinden ve istihdam piyasasındaki iyileşmeden emin olmak istediği ifade edilmektedir.

2014 yılı IV. dönem büyüme oranı, %2,6'dan %2,2'ye revize edilmiştir. Böylece 2014 yıllık büyüme oranı %2,4 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tüketici güveni Mart'ta 91,2 değerini alarak 4 ayın en düşük seviyesine gerilemiştir. Bu bağlamda ABD ekonomisindeki olumlu havanın, tüketici referanslı olmaktan ziyade ücret artışı beklentilerinin zayıf kalması ve akaryakıt fiyatlarındaki toparlanmadan ileri geldiği anlaşılmaktadır. Nitekim tüketici davranışının bir diğer önemli göstergesi olan perakende satışlar da beklentilerin aksine %0,6 gerilemiştir.

Şubat ayı küresel imalat PMI değeri ise kısmi artışla 54,3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

EURO BÖLGESİ - AB

Euro Bölgesi'nde yoğun biçimde Yunanistan'da başa gelen Syriza hükümetinin tutumunun bölge ekonomisinin geleceğini nasıl biçimlendireceği üzerine tartışmalar devam etmektedir. Tartışmalar özellikle Yunanistan'ın borç sorununu çözmemesi halinde Euro'yu terk etme ihtimali ve bu durumun bölge ekonomisine muhtemel etkileri üzerine yoğunlaşmaktadır. Zira Yunanistan'ın, yaklaşan IMF dönemsel borç ödemesi yüzünden, AB ile yeni bir anlaşma yapmaması halinde nakit rezervinin tükenmesi tehlikesiyle karşı karşıya olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda uluslararası Kredi Derecelendirme Kuruluşu Standard&Poor's tarafından Yunanistan'ın kredi notunun negatif izlemeye tutulmaya devam edildiği açıklanmıştır.

Dolar, gelişmekte olan ülke para birimleriyle birlikte Euro karşısında da yüksek düzeyde değer kazanmıştır. Öyle ki; FED'in Mart ayı toplantısı öncesi, Dolar, Euro karşısında son 12 yılın en yüksek düzeyine ulaşmıştır. Şartların bu biçimde devam etmesi halinde Euro'nun Dolar karşısında parite olarak adlandırılan 1 düzeyinin de altına inebileceği belirtilmektedir.

Enflasyon oranı ise Şubat ayında beklentiler doğrultusunda yıllık %0,3 düzeyinde gerilemiştir.

Bölgenin sanayi üretiminin Ocak ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %1,2 oranında artmıştır. Bölgenin Şubat ayı PMI değeri de Ocak ayına göre bir değişim göstermeyerek 51,0 düzeyinde gerçekleşmiştir.

JAPONYA

FED'in faiz artırımında öngörülenden daha ağır adımlar atması, Japonya ekonomisini desteklemektedir. Bu bağlamda Japonya hisseleri son 7 yılın en yüksek düzeyine yükselmiştir.

Bununla birlikte, bir diğer olumlu gelişme olarak ihracatın 2015 yılının ilk iki ayında geçen yılın aynı dönemine göre %9,4 ile ekonomist beklentilerinin üzerinde bir artış göstermesi, ülkenin resesyondan çıkışına işaret etmektedir.

İmalat PMI değeri ise Şubat ayında bir miktar gerileyerek 51,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Çin Merkez Bankası, çeşitli bankalardan mevduatların faiz oranlarını maksimum düzeyden indirmelerini istemiştir. Ülkenin kredi büyümesi ise beklentilerden daha yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir. Böylece parasal genişleme politikasının kredi talebini desteklediği anlaşılmaktadır.

Ülke hisselerinin teknoloji ve gayrimenkul şirketleri öncülüğünde Nisan 2007'den beri en uzun süreli yükseliş eğilimini yakalamış olması dikkat çekicidir.

Ocak ve Şubat aylarını kapsayan sanayi üretimi, bir önceki yılın aynı dönemine göre %6,8 artış göstererek %7 olan beklentinin biraz altında kalmıştır.

Bu artış doğrultusunda İmalat PMI değeri, Şubat ayında bir önceki aya göre 1 baz puanlık artış göstermiş ve 50,7 değerini alarak eşik düzeyi aşmıştır.

HİNDİSTAN

IMF tarafından ülkenin genel ekonomik durumuna ilişkin oldukça olumlu yaklaşılmaktadır. Bu bağlamda 2019'a kadar Hindistan'ın ekonomik büyüme anlamında Çin'i dahi geride bırakarak, küresel ekonominin parlayan yıldızı haline geleceği belirtilmektedir.

Bununla birlikte IMF Hindistan'ın %5'lik enflasyon hedeflerini yakalayabilmesi için sıkı bir para politikası sürdürmesi gerektiğini de belirtmiştir.

İmalat PMI değeri Şubat ayında Ocak ayına göre gerileme göstermiş ve 51,2 değerini almıştır.

BREZİLYA

Ülke enflasyonunun %7,4'lük Şubat ayı verisiyle birlikte 2003 yılından beri en yüksek düzeyine tırmanması sonucu Brezilya Merkez Bankası, faizleri yeniden artırarak %12,75'e çıkarmıştır. Böylece son 4 ayda üst üste faiz artırımına gidilmiş bulunmaktadır.

Diğer gelişmekte olan ülke para birimleri gibi Brezilya Real'i de Dolar karşısında değer kaybını sürdürmektedir. Ülkede perakende satışların beklenenden fazla gerilemesi sonucu Real son 10 yılın en düşük düzeyine gerilemiştir.

Brezilya Merkez Bankası'nın süregelen ekonomik gelişmelere ilişkin para politikalarında normalizasyon sürecinin zaman alabileceğine ilişkin yorumda bulunması ise dikkat çekicidir.

İmalat PMI değeri Şubat ayında 49,6 düzeyine gerilemiş ve eşik değer altına düşmüştür.

RUSYA

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard&Poors'un ardından Moody's de Rusya'nın kredi notunu yatırım yapılabilir seviyenin altına düşürmüştür. Buna karşın Rusya Maliye Bakanlığı tarafından 1998'den beri en kötüsünün yaşandığı belirtilen ekonomik krizin en kötü safhasının aşıldığı belirtilmiştir.

Rusya Merkez Bankası, bu yıl içerisinde ülke ekonomisinin %3,5 – 4 oranında daralacağını tahmin etmektedir. Ayrıca 10 Mart itibarıyla yıllık bazda %16,7 düzeyinde gerçekleşen enflasyonun yılın II. çeyreğinde daha da artarak zirve yapmasının beklendiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda Merkez Bankası'nın Mart ayı toplantısında, ekonominin mevcut durumundaki beklenenden daha hızlı biçimde gerçekleşen yavaşlama riskleri gerekçe gösterilerek politika faizi 1 baz puan indirilmiş ve %15'den %14'e düşürülmüştür.

İmalat PMI değeri Şubat ayında dikkat çekici bir yükselme göstermiş ve eşik değer olan 50,0 düzeyine erişmiştir.

TÜRKİYE

Türk Lirası'nın Dolar karşısındaki değer kaybı, ekonomi ve siyaset kulislerindeki gerilimin düzeyini artırmış ve gündemin en önemli konusu haline gelmiştir. Özellikle Dolar değerinin henüz Mart ayındayken, 2015 yıl sonunda öngörülen değere ulaşması, kurun geleceği hakkında önemli endişelere sebep olmuştur.

Kur dalgalanmasının akıbeti konusunda en önemli karar merci olarak görülen Merkez Bankası, Mart ayı para politikası toplantısında faiz oranlarında herhangi bir değişikliğe gitmemiştir.

Aralık ayı işsizlik oranının %10,9 oranı ile son 4 yılın zirvesine çıkması, istihdam politikalarına ilişkin endişe yaratmaktadır. Benzer biçimde, enflasyonun da yüksek bir oranda seyretmesi ekonomideki risk algısını artırmaktadır.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch tarafından 20 Mart 2015 tarihinde gerçekleştirilen Türkiye değerlendirmesinde, kredi notu BBB- ve görünüm durağan olarak teyit edilmiştir.

Bir diğer kredi derecelendirme kuruluşu olan Moody's tarafından ise Türk Lirası'nın Dolar karşısındaki değer kaybı sebebiyle Türk şirketlerinin dış borçlarını ödemelerinin daha da zorlaştığı belirtilmiştir.

İmalat PMI değeri Şubat ayında biraz daha azalarak 49,6 düzeyinde gerçekleşmiş ve yine eşik değerinin altında kalmıştır.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
Şubat	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Yıllık	7,89	7,55	12,40	3,10	21,99	-1,24
Yıllık Ort.	7,60	8,77	6,11	8,79	10,25	8,44
Aylık	0,43	0,71	1,38	1,20	0,07	3,35

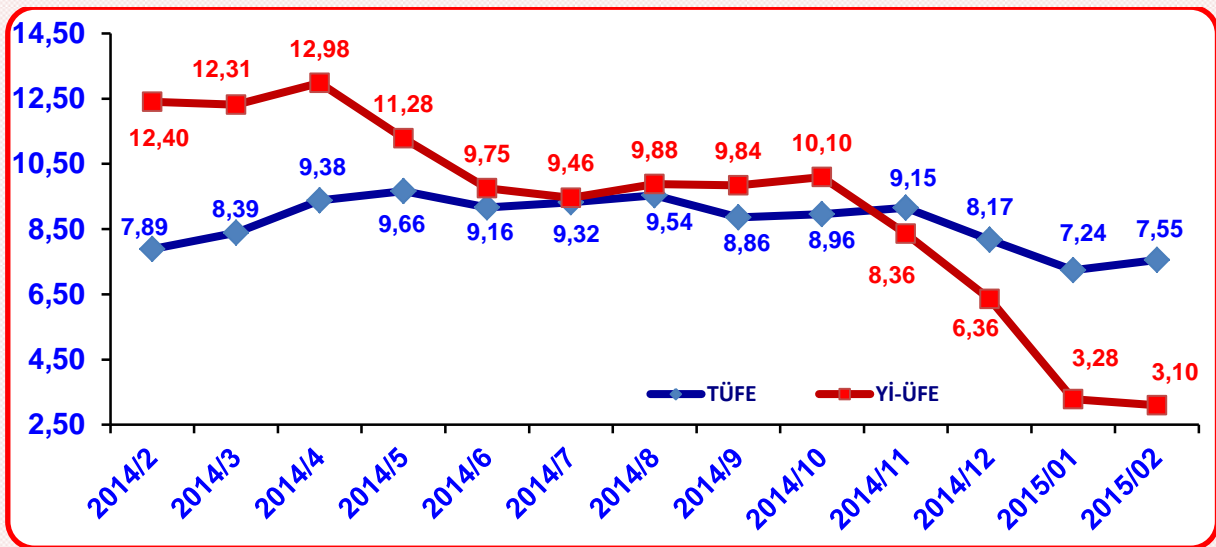
2015 yılı Şubat ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %7,55, Yİ-ÜFE'de %3,10 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,71 oranında, Yİ-ÜFE'de ise %1,20 oranında artış yaşanmıştır.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %13,70 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubunda gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; lokanta ve oteller (%12,66), çeşitli mal ve hizmetler (%9,18) sağlık (%8,29), eğitim (%7,96) en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayrımda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,99 ve on iki aylık ortalamalara göre %9,40 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %2,92 düşüş, imalat sanayi sektöründe %1,45 ve elektrik ve gaz sektöründe %0,33 ve su sektöründe %1,67 oranında artış gerçekleşmiştir. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %3,98 olmuştur.

Yıllık Değişim Oranları (%)

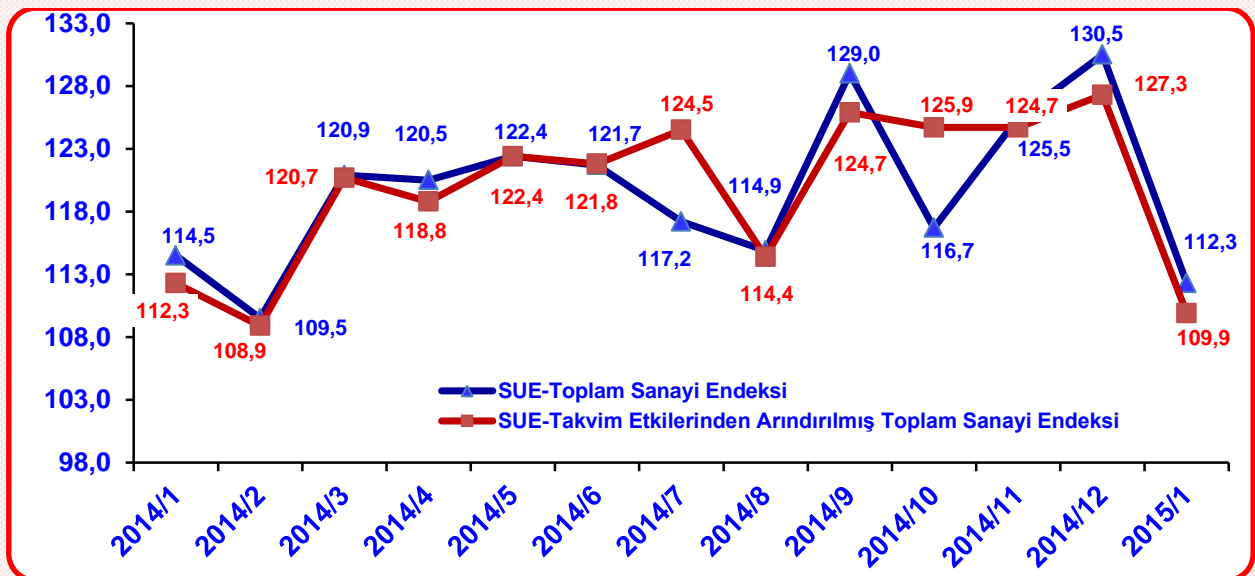
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

OCAK 2015 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	112,3	-2,3	109,9	-2,2	119,2	-1,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	95,3	-11,5	94,2	-11,5	107,8	-7,4
İmalat Sanayi	111,5	-2,5	108,8	-2,4	120,0	-1,4
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	125,8	2,9	124,8	2,9	119,0	1,1

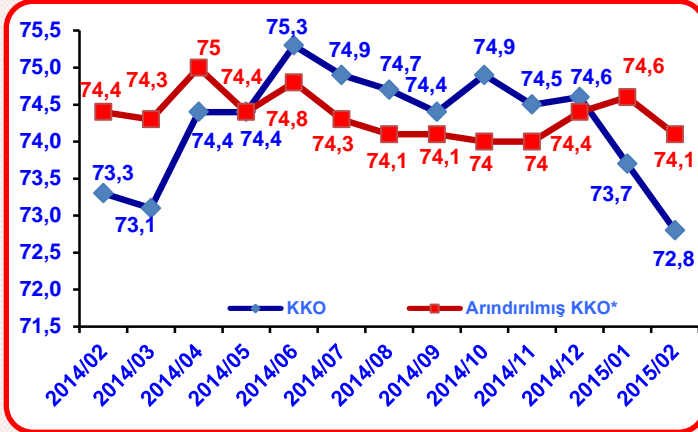
Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2015 yılı Ocak ayında %2,3 oranında, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endeks bir önceki aya göre %1,4 oranında düşüş göstermiştir.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %11,5 oranında ve imalat sanayi sektöründe %2,4 oranında azalırken, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe %2,9 oranında artmıştır.

Ana sanayi gruplarından 2015 yılı Ocak ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en yüksek düşüş; %5,0 ile dayanıklı tüketim malı imalatında gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla azalış ise, %11,6 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %9,0 ile elektrikli teçhizat imalatı ve %8,2 ile ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) izlemiştir. En yüksek artış; %78,7 ile diğer ulaşım araçları imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %17,2 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı ve %5,4 ile deri ve ilgili ürünlerin imalatı izlemiştir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2015 yılı Şubat ayında Kapasite Kullanım Oranı %72,8 olarak gerçekleşmiştir. Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı %81,9, kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı %78,5, tekstil ürünlerinin imalatı %77,0, başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı %76,3 ile 2015 yılı Şubat ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

ARALIK 2014	Toplam	Erkek	Kadın
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler			
Nüfus (Bin kişi)	57.401	28.348	29.053
İşgücü (Bin kişi)	28.787	20.082	8.705
İstihdam (Bin kişi)	25.642	18.030	7.612
Tarım	5.010	2.757	2.253
Tarım dışı	20.632	15.273	5.359
İşsiz (Bin kişi)	3.145	2.052	1.093
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.614	8.266	20.348
İşgücüne katılma oranı (%)	50,2	70,8	30,0
İstihdam oranı (%)	44,7	63,6	26,2
İşsizlik oranı (%)	10,9	10,2	12,6
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,9	11,5	16,7
15-64 yaş grubu			
İşgücüne katılma oranı (%)	54,7	76,1	33,3
İstihdam oranı (%)	48,6	68,1	29,0
İşsizlik oranı (%)	11,2	10,4	12,8
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	13,0	11,6	16,8
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	20,2	18,9	22,6

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaştakilerde 2014 yılı Aralık ayı işsizlik oranı, artarak %10,9 oranında gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %12,9, işsiz sayısı 3 milyon 145 bin kişi olarak kaydedilmiştir. Genç nüfusta işsizlik oranı %20,2 seviyesine yükselmiştir.

2014 yılı Aralık ayında istihdam edilenlerin %19,5'i tarım, %20,5'i sanayi, %7,1'i inşaat ve %52,8'i hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Aralık 2014	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.017	2.757	1.759	9.496	18.030
Kadın	1.248	2.253	70	4.040	7.612
Toplam	5.266	5.010	1.829	13.537	25.642

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Ocak		12 Aylık Kümülatif 2015
	2014	2015	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-4.982	-2.002	-42.866
SERMAYE-FİNANS HESABI	2.500	3.465	44.417
Doğrudan Yatırımlar (net)	933	1.600	6.154
Portföy Yatırımlar (net)	72	1.613	21.475
Diğer Yatırımlar (net)	-4.283	4.270	26.182
Rezerv Varlıklar (net)	5.800	-4.017	-9.349
Net Hata ve Noksan	2.482	-1.463	-1.551

Kaynak: TCMB

Cari işlemler açığı, 2015 yılı Ocak ayında geçen yılın aynı ayına göre %60 daralarak 2 milyar dolar ile piyasa beklentilerine altında gerçekleşmiştir. 12 aylık kümülatif de ise, 42,9 milyar dolar ile azalış eğilimi sürdürmektedir. 2015 yılı Ocak ayında 1,1 milyar dolar olan net parasal olmayan altın ihracatı ile bir önceki yılın aynı ayına göre %11,7 artışla 1,4 milyar dolar olan turizm gelirleri cari açığındaki daralmada etkili olmuştur. Ayrıca, hizmetler dengesindeki taşımacılık, seyahat ve inşaat kalemlerindeki geçen yıla oranla artış gözlenmesi de cari açık üzerinde olumlu etki yaratmıştır.

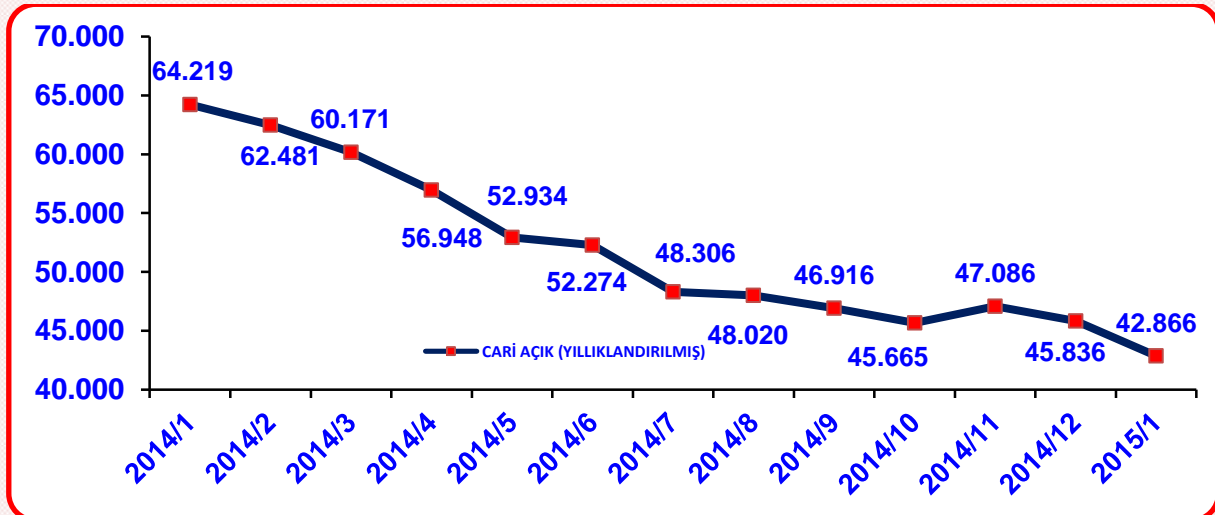
2015 yılı Ocak ayında yurt içi doğrudan yatırımlarda 1,8 milyar dolar, diğer yatırımlarda 4,3 milyar dolar sermaye girişi gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, portföy yatırımlarında 1,6 milyar dolar sermaye girişi ile cari açığın finansmanına katkı sağlamıştır.

Rezerv varlıklarda 2015 yılı Ocak ayında 4 milyar dolar artış kaydedilirken, net hat ve noksan kaleminde 1,5 milyar dolar sermaye çıkışı gerçekleşmiştir.

Düşen petrol fiyatları ile azalan enerji maliyetlerinin cari açığındaki daralma üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Rusya ve Avrupa'da yaşanan ekonomik sıkıntılardan kaynaklı ihracattaki azalmanın etkisiyle cari açığındaki bu düşüşün yavaşlayacağı öngörülmektedir.

2015 yılında iç talebin toparlanmasının gecikmesi halinde ithalatın azalabileceği ve cari açığındaki daralmayı pozitif yönde etkileyeceği tahmin edilmektedir.

ABD istihdam verileri, Fed'in 2015 yılı Haziran ayına doğru faiz artırımını gerçekleştirme beklentisi ile kur ve faizlerdeki dalgalanmalar yurtiçi sermaye girişlerinde bir daralma söz konusudur.

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi*
2014		
Şubat	104,6	69,2
Mart	108,6	72,7
Nisan	112,7	78,5
Mayıs	113,3	76,0
Haziran	110,7	73,7
Temmuz	109,0	73,9
Ağustos	106,8	73,2
Eylül	107,6	74,0
Ekim	106,9	70,3
Kasım	102,7	68,7
Aralık	101,2	67,7
2015		
Ocak	103,2	67,7
Şubat	103,4	68,1
Mart	103,5	64,4

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri

Reel Kesim Güven Endeksi; 2015 yılı Mart ayında, 0,1 puan artışla, 103,5 seviyesinde gerçekleşerek sınırlı da olsa yükselişini sürdürmüştür.

2015 yılı Şubat ayında %68,1 olan Tüketici Güven Endeksi, 2015 yılı Mart ayında bir önceki aya göre, 5,4 puan azalışla 64,4 seviyesinde gerçekleşerek 2009 Mart ayından bu yana en düşük seviyeye inmiştir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

2014 yılı Ocak-Şubat döneminde 3,6 milyar TL olan bütçe fazlası, 2015 yılı Ocak-Şubat döneminde 1,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %11 oranında artarak 80,3 milyar, bütçe giderleri ise, %14,7 oranında artarak 78,9 milyar TL olarak kaydedilmiştir.

2015 yılı Ocak-Şubat döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %11,7 oranında artarak 69,5 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderler %10,8 oranında artarak, 66,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılı Ocak-Şubat döneminde 11,9 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 13,3 milyar TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	OCAK-ŞUBAT		Değişim Oranı (%)
	2014	2015	
Bütçe Giderleri	68.757	78.853	14,7
Faiz Hariç Giderler	60.416	66.949	10,8
Faiz Giderleri	8.341	11.904	42,7
Bütçe Gelirleri	72.332	80.263	11,0
Vergi Gelirleri	62.230	69.490	11,7
Bütçe Dengesi	3.575	1.410	-60,6
Faiz Dışı Denge	11.916	13.313	11,7

Kaynak: BUMKO

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Karşılama Oranı (%)
	2013	151.803		251.661		183.811		-99.859		60,3
	2014	157.642	3,8	242.183	-3,8	176.721	-3,9	-84.541	-15,3	65,1
Ocak	2014	12.400		19.286		14.665		-6.886		64,3
	2015	12.331	-0,6	16.636	-13,7	12.265	-16,4	-4.305	-37,5	74,1

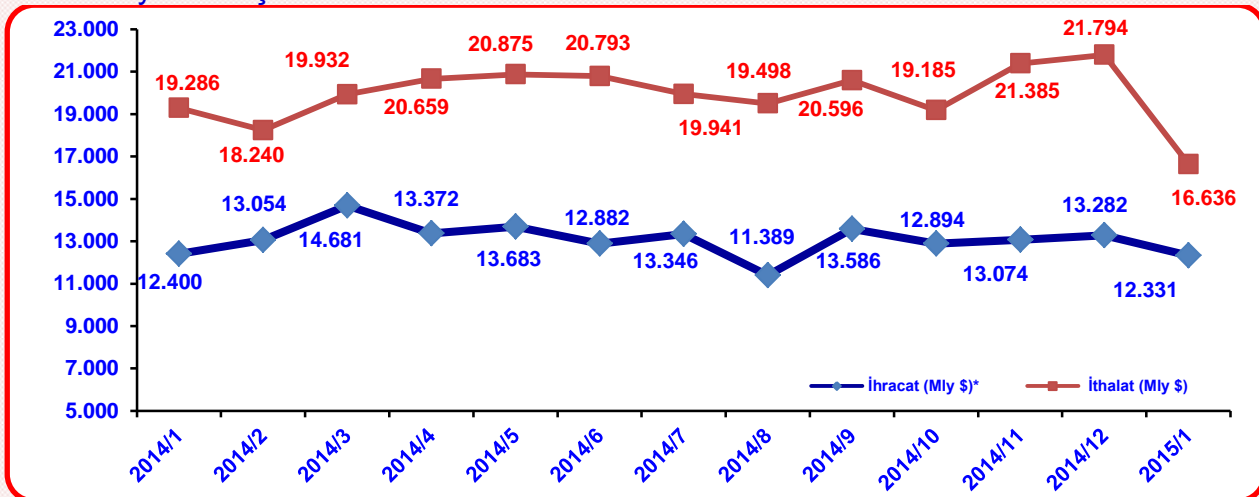
2015 yılı Ocak ayında ihracat, 2014 yılı Ocak ayına göre %0,6 azalarak 12,3 milyar dolar, ithalat da %13,7 oranında azalarak 16,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %37,5 oranında azalarak 4,3 milyar dolar seviyesine düşmüştür.

2014 yılı Ocak ayında %44 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2015 yılı Ocak ayında %42,7'ye yükselmiş; 2014 yılının aynı ayına göre AB'ye yapılan ihracat %3,4 oranında azalarak, 5,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılı Ocak ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "kıymetli ve yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar" (538 milyon \$) olurken; bu fasılı "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.213 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.041 milyon \$) ve "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (825 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (4.885 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.200 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuar" (1.458 milyon \$) ve "demir ve çelik" (1.650 milyon \$) ile "en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2015 yılı Ocak ayında İzmir'in ihracatı 2014 yılı Ocak ayında göre, %19 oranında azalarak 685 milyon dolar, ithalatı da %18,9 oranında azalarak 688 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılı Ocak ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2014 yılı Ocak ayında göre, %18,8 oranında azalarak 1 milyon 134 bin dolar, ithalatı da %14,5 oranında azalarak 1 milyon 184 bin dolar olarak kaydedilmiştir.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU

BÜYÜME	2009	2010	2011	2012	2013	2014/III. Ç.
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	616.703	731.608	772.298	786.293	821.937	213.707
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	-4,8	9,2	8,5	2,2	4,0	1,7
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	-7,2	13,6	10	1,9	3,8	2,2
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2010	2011	2012	2013	2014	Ara.14
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	22.594	24.110	24.821	25.524	25.933	25.642
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.046	2.615	2.518	2.747	2.853	3.145
İşsizlik Oranı (%)	11,9	9,8	9,2	9,7	9,9	10,9
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	14,8	12,4	11,5	12,0	12,0	12,9
ENFLASYON (%)	2010	2011	2012	2013	2014	Şub.15
Yİ-ÜFE (yıllık)	8,51	11,07	6,17	4,48	10,29	3,10
YD-ÜFE (yıllık)	-	14,65	3,49	6,57	13,12	-1,24
TÜFE (yıllık)	8,58	6,45	8,94	7,49	8,85	7,55
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
İhracat	113.883	134.907	152.462	151.803	157.643	12.331
İthalat	185.544	240.842	236.545	251.661	242.184	16.636
Dış Ticaret Dengesi	-71.661	-105.863	-84.083	-99.858	-84.540	-4.305
Cari İşlemler Dengesi	-45.420	-75.082	-48.497	-64.940	-45.846	-2.002
ULUSLARARASI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2010	2011	2012	2013	2014	Ara.14
Şirket Sayısı (Adet)	3.261	4.346	4.271	3.781	4.019	157
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	9.086	16.136	13.283	12.357	12.143	1.244
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Ara.14
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-66	-93,4	-125	-140	-163	-183
BORÇLANMA (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	2014/III
Dış Borç Stoku	269	292	304	338	388	397
Kamu	84	89	94	104	116	119
Özel	172	191	200	227	267	275
KREDİLER (Milyar \$)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	119,7	126,8	139,6	155,9	167,4	164,1
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takvim Etkisinden Arındırılmış	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
Toplam Sanayi	12,4	9,7	2,5	3,4	3,5	-2,2
İmalat Sanayi	14	10,1	2,2	4,4	3,1	-2,4
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2010	2011	2012	2013	2014	Şub.15
Kapasite Kullanım Oranı	72,6	75,4	74,2	74,6	74,4	72,8
GÜVEN ENDEKSLERİ	2010	2011	2012	2013	2014	Mar.15
Reel Kesim Güven Endeksi	106,4	97,2	106,3	108,1	107,1	103,5
Tüketici Güven Endeksi	90,99	92	75,6	76	74,2	64,4
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
Sanayi Ciro Endeksi	100	129,9	140,1	153,1	172,7	152,4
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Şub.15
Bütçe Dengesi	-40.081	-17.439	-28.791	-18.449	-22.666	1.410
PROTESTOLU SENET	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.216	919	1.075	1.091	1.004	86
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	5.769	4.902	6.949	7.494	8.221	795
KARŞILIKSIZ ÇEK	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.15
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	860	581	943	747	673	47
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	501	296	392	275	190	5
BORSA VE DÖVİZ	2010	2011	2012	2013	2014	Mar.15
BIST 100 Endeksi	59.567	60.195	64.982	77.314	76.306	83.741
Euro/\$	1,3377	1,2945	1,2858	1,3274	1,3292	1,0897

SEKTÖREL BAKIŞ

TEKSTİL SEKTÖRÜ

Tekstil sektörü Elyaf, iplik, örme/dokuma kumaş, keçe ve tufting yüzeylerin dahil olduğu dokusuz yüzeyler, ev tekstili ürünleri, halılar, ağ, ip, tekstil kablo, taşıyıcı tekstil bandı, branda, koruyucu bez, filtre, paraşüt, fren bezi gibi teknik kullanıma yönelik ürünler olmak üzere geniş bir ürün yelpazesine sahiptir. Ayrıca hazır giyim sektöründe tekstil sektöründeki ürünler işlenmektedir. Emek yoğun bir sektör olan hazır giyim sektörü işçiliğin ucuz olduğu gelişmekte olan ülkeler açısından avantajlı bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca, el emeğine dayanan deri ürünleri sektöründe ise, hayvan derileri ve kürkleri ile bu derilerden üretilmiş valiz, çanta, sandık, eldiven, kemer, koşum takımları gibi aksesuarlar ile deri ve kürkten imal edilmiş giyim ürünleri ve ayakkabılar üretilmektedir.

Tekstil sektörü hazır giyim ve deri ürünleri sektörü ile ilişkilendirilmekte olup, bazen iki sektör tekstil sektörü adıyla da anılmaktadır. Ayrıca tekstil sektörü, petrokimya, kimya, aksesuar sanayi, otomotiv, inşaat, tıp, perakende ve mağazacılık, lojistik ve makine sektörleri ile etkileşim halindedir. Tekstil ve hazır giyim sektörleri iplik, dokuma, örme, dokusuz yüzey, boya-terbiye, hazır-giyim ve konfeksiyon alt sektörlerinden oluşmaktadır.

Teknik tekstiller alanında; yalıtım malzemesi olarak araçlarda ve inşaatlarda, nemden koruyucu sıva malzemeleri, iletken tekstiller, halat, çuval gibi konvansiyonel ürünler ile asıl katma değeri sağlayan ileri teknoloji ürünler önem kazanmaktadır. Ayrıca sağlıkta antimikrobiyel tekstiller ile özellikle tıpta tekstil malzemelerinden yapay organ yapımı tıbbi tekstiller alanında en çok dikkat çeken gelişmelerdendir.

Sanayileşmenin önemli bir itici gücü olan tekstil ve hazır giyim sektörü gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde kalkınmalarında etkin bir rol oynamaktadır.

2013 yılında tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri dünya ihracatında yaklaşık 904 milyar dolar ile %5'lik paya sahiptir. Hazır giyim ve deri sektörü emek yoğun sektörler olması sebebiyle ucuz iş gücüne sahip ülkelerde yoğunlaşmaktadır.

AB ülkeleri ve ABD dünya ihracatında başı çekmeye devam etmektedir. Dünya ihracatı, 2013 yılında yaklaşık tekstilde 344 milyar dolar, hazır giyimde 403 milyar dolar olarak sektörde toplam 428 milyar dolar gerçekleşmiştir. Çin tekstil ve hazır giyim sektöründe en büyük üretici ve ihracatçı olma konumu korumaktadır. AB ülkeleri ise Çin, Türkiye ve Hindistan gibi ucuz iş gücüne sahip ülkelerde üretimlerini yaptırmakta olup, dünya tedarikçileri arasında ikinci yer almaktadır. Bu bağlamda, AB ülkeleri arasında Almanya ve İtalya sektörde lider konumdadır.

Dünyada sektörün gelişiminde basit ürünlerin gelişmekte olan ülkeler, trend ve marka ürünler ile katma değerli ürünlerin teknik tekstilin ön planda olduğu gelişmekte olan ülkeler tarafından üretildiği görülmektedir. Ülkemiz yurtdışında büyük ve marka olan firmaların tedarikçiliğini yapmakla birlikte her geçen gün markalaşma ve pazarlama alanlarında gelişmeleri yakından takip ederek ileri teknoloji ve katma değerli ürünler yaratma çabası içindedir.

Dünyada tekstil sektöründe atıkların geri kazanımı olarak geri dönüşüm hız kazanmıştır. Bu alanda ülkemizde de Uşak'ta pamuğun geri dönüşümü ve pet şişelerden polyster iplik üretimi yapılmaktadır.

Sektörde İtalya %4, Çin %2,7, Fransa ve Güney Kore %0,5 ve Almanya %0,25 en çok Ar-Ge harcaması yapan ülkelerdir. OECD ülkelerinde tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri sektörlerinde üretim Ar-Ge harcama payı %0,3, Türkiye'nin payı ise %0,07 oranındadır. Sektörde Ar-Ge faaliyetleri nano teknolojik ürünler, teknik tekstil ürünleri, çevreye duyarlı ürünler ve geri dönüşüm ürünleri üzerinde çalışılmaktadır. Türkiye'de 163 Ar-Ge merkezinden 7'si tekstil, 1'i deri ürünleri sektöründe faaliyet göstermektedir.

Ülkemizde tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri sektörleri yaklaşık 65 milyon dolar ciroya ve 29 milyar dolar ihracata sahip olup, 1 milyon civarında kişiye istihdam sağlamaktadır. Türk tekstil sektörü son yıllarda dünya pazarlarında kalite, moda ve tasarım konularında ilerleme göstererek rekabetini arttırmıştır. Ayrıca sektörde lider olan Çin, Hindistan ve Güney Kore ile de hammadde, işgücü ve pazarlama avantajlarıyla yarış halindedir.

Türk tekstil ve hazır giyim sektörü, dünya ihracatında yaklaşık %3,5'lik paya sahiptir. Ayrıca, dünyada dokuma halıda ilk sırada yer almakta olup, havlu ve çorap tedarikçileri arasında da önemli bir konumdadır. Sermaye yoğun bir sektör olan tekstil ve hazır giyim sektöründe ülkemiz Avrupa'nın en büyük üretim kapasitelerine sahip olarak önem arz etmektedir.

Türk tekstil ve hazır giyim sektörü başta fason üretim ile pazarda yer almaya çalışmış, son yıllarda ise, katma değeri yüksek, yenilikçi ve ileri teknolojik ürün ve hizmet anlayışıyla kapasitesini ve ihracatını arttırma hedefi içine girmiştir.

Türk tekstil ve hazır giyim sektöründe, AB'ye yapılan ihracata dayalı üretim gerçekleştirilmektedir. 1996 yılında Gümrük Birliği anlaşmasıyla AB'ye yapılan ihracatta kota kaldırılmıştır. Ancak 2007 yılında Çin'in de aynı pazara kotasız ihracat yapmaya başlamasıyla güçlü bir rekabet oluşmuştur. Bu bağlamda Türk tekstil ve hazır giyim sektörü rekabette sağlam duruşunu korumak için katma değerli ve ileri teknolojik ürünler ile marka ve tasarımın ön planda olduğu ürünlere yönelmiştir.

2013 yılında Türkiye tekstilde %3,5'lik pay ve hazır giyimde %3,7'lik pay ile dünya ihracatında 7. sırada yer almaktadır. Türkiye, 2014 yılı tekstil ihracatı 15,4 milyar dolar, hazır giyim ihracatı 13,7 milyar dolar ve deri ürünleri ihracatı 1,1 milyar dolar, ithalat tekstil sektöründe 5,9 milyar dolar, hazır giyim sektöründe 2,7 milyar dolar ve deri ürünleri sektöründe 1,6 milyar dolar gerçekleştirmiştir.

Türkiye dünyanın 2. halı ihracatçısı ve dokuma halıda dünyanın en büyük tedarikçisi konumundadır. Ayrıca, Türkiye Avrupa'nın en büyük nevresim üreten fabrikasına sahiptir. Aynı zamanda ülkemiz dünyanın ilk 4 büyük havlu tedarikçisi arasında yer almaktadır. 2014 yılında tekstil ve hazır giyimde Almanya ve İngiltere, deri ile ilgili ürünlerde Rusya ve Irak en fazla ihracat yapılan ülkelerdir. 2014 yılında tekstilde Çin ve Endonezya, hazır giyimde Çin ve Bangladeş, deri ile ilgili ürünlerde Çin ve İtalya en fazla ithalatın yapıldığı ülkelerdir. Türkiye AB'nin Çin'den sonra en büyük hazır giyim tedarikçisi olarak yer almaktadır.

Türk tekstil sektörü, Marmara, Ege, Güney ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde kümelenmiştir. İplik; Kahramanmaraş, İstanbul, Adıyaman, Bursa, havlu, bornoz ve ev tekstili; Denizli, iplik, battaniye ve geri dönüşüm; Uşak, terbiye; Çorlu ve Çerkezköy, pamuklu dokuma ve terbiye; Adana, poliporpen, dokusuz yüzey, makine halıcılığı; Gaziantep, konfeksiyon ve örme; İstanbul çevresinde üretimi yapılmaktadır.

Deri işleme sanayi, İstanbul-Tuzla, İzmir-Menemen, Gaziantep, Tekirdağ-Çorlu, Uşak, Bursa, Balıkesir-Gönen, Bolu-Gerede, Isparta, Hatay, Manisa-Kula ve Konya'da yoğunlaşmıştır. Ayakkabı yan sanayi yoğun olarak İstanbul'da olup, İzmir, Konya, Gaziantep, Bursa gibi şehirlerde konumlanmıştır. Deri hazır giyim firmaları İstanbul ve İzmir'de faaliyet göstermektedirler.

2014 yılı imalat sanayi kapasite kullanım oranı yıllık ortalama tekstil sektöründe %80, hazır giyim sektöründe %77,8, deri ürünleri sektöründe %65 oranında gerçekleşmiştir. Tekstil sektörü 2014 yılında genel kapasite kullanım oranının üstünde gerçekleşerek ivme kazanmıştır.

SGK verilerine göre, 2014 yılı Ocak-Kasım döneminde tekstil, hazır giyim ve deri ilgili ürünler işyeri sayısı 59.246, çalışan sigortalı sayısı tekstilde 441.972, hazır giyimde 495.868 ve deri ile ilgili ürünlerde 64.715 olmak üzere 1.002.555'dir.

Tuik verilerine göre; sanayi istihdam endeksi 2014 yılında tekstilde 125,8, hazır giyimde 111,2 ve deri ile ilgili ürünlerde 116,9 değerinde kaydedilmiştir.

Sanayi üretim endeksi 2014 yılında tekstilde 111,6, hazır giyimde 107,0 ve deri ile ilgili ürünlerde 92,3 değerinde gerçekleşmiştir. Sanayi ciro endeksi bir önceki yıla oranla artış göstererek, 2014 yılında tekstilde 166,7, hazır giyimde 165,9 ve deri ile ilgili ürünlerde 155,7 değerlerine ulaşmıştır.

Hammaddeler, personel ve işçilik giderleri, boyar madde ve kimyasal madde giderleri, enerji ve amortisman giderleri sektörün önemli maliyet bileşenlerini oluşturmaktadır.

Türk tekstil sektörü sağladığı istihdam ve yüksek ihracat potansiyeli ile dış ticaret fazlası vererek ekonomiye güç sağlayan lokomotif sektörlerdendir. İhracatta önemli bir yere sahip olan sektör cari açık probleminin yerli üretime dayalı ihracatla çözümü konusunda, sahip olduğu entegre üretim sistemi, yerli işgücü ve hammadde gibi avantajlarıyla ön plan çıkmaktadır.

Son yıllarda sektörde, kalitede rekabetin artmasıyla moda-marka ürünlerine ağırlık verilmektedir. Sektör yenilikçi, tasarım odaklı, marka değeri olan ürünler ile yüksek teknolojinin kullanılmasıyla katma değeri yüksek ürünler üreterek ve aynı zamanda kamu-özel sektörün işbirliği içinde olmasıyla 2023 hedeflerine ulaşabilecektir.

Türk tekstil sektöründe 2015 yılında yaklaşık 20 milyon dolar ihracat hedeflenmektedir. Türkiye'nin ihracatının %50'ye yakını Avrupa'ya yapılmakta olup, Euro da düşüş yaşanması ve Rusya'da yaşanan krizin etkisiyle ihracatta bir miktar azalma beklense de, köklü bir geçmişe dayanan tecrübesi ve bilgi birikimi ile Türk tekstil sektörü 2015 yılında da ihracattaki önemli yerini koruyacaktır.

Kaynaklar:

- T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü Tekstil, Hazırgiyim Deri Ürünleri Sektörleri Raporu (2014/2)
- Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası Aylık Dergisi Şubat 2015
- Türkiye Tekstil Terbiye Sanayicileri Derneği Dergisi Aralık 2014